

การกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Policy Formulation for Enhancing Trade along Thailand – Myanmar Border of Prachuap Khiri Khan Province

วิภาวณี เฟือกบัวขาว (Wipavane Phueakbuakhao)^{*}

ประสารโชค ฐะนุติ (Prasarnchoke Tuwanuti)^{**}

ชนัด เผ่าพันธ์ดี (Chanad Bhowbhadee)^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 3) เสนอรูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารในองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและ ภาคประชาชน จำนวน 20 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นต้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และด้านความร่วมมือทางด้านการค้า ตามลำดับ

^{*} นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Doctoral candidate, Ph.D. Program on Public Administration, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

^{**} อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Dissertation core-advisor, Ph.D. Program on Public Administration, Graduate School, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

^{***} อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

Dissertation co-advisor, Ph.D. Program on Public Administration, Graduate School, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ด้านการประกาศเป็นนโยบาย (X_3) ด้านการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย (X_2) และด้านการระบุปัญหา (X_1) มีประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 67.70 ได้สมการพยากรณ์ดังนี้ $\hat{Y}_{tot} = 2.076 + 0.356(X_3) + 0.095(X_2) + 0.072(X_1)$

3. รูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือ P-SET Model ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 P = Political หมายถึง ด้านการเมือง ทั้งสองประเทศควรมีการวางแผนยุทธศาสตร์ การส่งเสริมการค้าและการลงทุนร่วมกันเพื่อกำหนดนโยบายและมาตรการพัฒนาร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนารัฐประเทศในแบบแผนเป็นแนวเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 2 S = Social ด้านสังคม ทั้งสองประเทศควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีการศึกษา อบรมและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละประเทศ

ขั้นตอนที่ 3 E = Economic ด้านเศรษฐกิจ ทั้งสองประเทศควรคำนึงถึงการส่งเสริม การผลิตสินค้าและบริการ โดยมีการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาช่วยในการผลิตและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นแบบ One Stop Service

ขั้นตอนที่ 4 T = Technology ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งสองประเทศควรมีการพัฒนาโครงข่ายการค้าและการลงทุน เช่น เชื่อมต่อฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการลงทุนและข้อมูลข่าวสารของทั้งสองประเทศ ตลอดจนควรนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเลือกซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตและการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

คำสำคัญ : การกำหนดนโยบาย, การค้าชายแดนไทย – เมียนมา

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study condition and problems on policy formulation for enhancing trade along Thailand - Myanmar Border of Prachuap Khiri Khan Province, 2) study factors affecting policy formulation for enhancing trade along Thailand - Myanmar Border of Prachuap Khiri Khan Province, and 3) propose the proper model for Policy Formulation for Enhancing Trade along Thailand - Myanmar Border of Prachuap Khiri Khan Province. The study was done by using qualitative and quantitative research approaches. For qualitative study, the in-depth interview was used for collecting data from 20 key informants consisting of administrators in public, private, and civic organizations. The content analysis was used for qualitative data analysis, whereas the questionnaire was used for collecting quantitative data from 400 people in Prachuap Khiri Khan

Province. The quantitative data were analyzed by using mean, standard deviation, and stepwise regression analysis.

The research results were as follows:

1. The policy formulation for enhancing trade along Thailand - Myanmar Border of Prachuap Khiri Khan Province was overall at a high level. When the aspects of policy were individually considered, they could be ranked in descending order of their means as follows: infrastructure, management, personnel, and trade cooperation.

2. The factors affecting determination of policy formulation for enhancing trade along Thailand - Myanmar Border of Prachuap Khiri Khan Province consisted of notification of policy (X_3), preparation of policy proposal (X_2), and problem identification (X_1), with predictive efficiency at 67.70% and the predictive equation was as follows: $\hat{Y}_{tot} = 2.076 + 0.356(X_3) + 0.095(X_2) + 0.072(X_1)$.

3. The proper model, P-SET, for policy formulation for enhancing trade along Thailand - Myanmar Border of Prachuap Khiri Khan Province consisted of 4 components as follows:

Component 1: P = Politics referred to political aspect. Two countries should cooperate in preparing the strategic plan on trade and investment promotion for determining development policy and measures in order to provide the countries the conforming approaches for development.

Component 2: S = Social referred to social aspect. Two countries should cooperate in organizing activities for creating good relationship by organizing education, training, and learning on way of life, culture, history, and natural resources of each country.

Component 3: E = Economic referred to economic aspect. Two countries should consider the promotion, the production of goods, and service provision by employing efficient technology in production and reducing impacts on environment, including reduction of operational procedure by using One-Stop-Service pattern.

Component 4: T = Technology referred to information technology aspect. Two countries should develop trade and investment network such as systematic connection of electronic data base conforming to investment needs and information of both countries, including application of technology of internet and electronic commerce for people to buy goods.

Keywords: Policy determination, Thai-Myanmar border trade

บทนำ

การค้าระหว่างประเทศของไทยมีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน และสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่เป็นตลาดสำคัญ 3 ตลาดหลักของโลก คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป อย่างไรก็ตามยังมีการค้าระหว่างประเทศอีกประเภทหนึ่ง ที่นับได้ว่าเป็นการค้าดั้งเดิมของไทยและทำรายได้เข้าประเทศมาอย่างต่อเนื่อง คือการค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย อันได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา สหภาพเมียนมาและมาเลเซีย การค้าลักษณะนี้นิยมเรียกกันในกลุ่มนักธุรกิจหรือพ่อค้าว่า “การค้าชายแดน” ซึ่งประเทศไทยมีการทำข้อตกลงกับประเทศต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อขนส่งสินค้าผ่านไปยังประเทศที่สาม โดยไม่มีการเรียกเก็บอากรสำหรับสินค้าที่นำผ่านแดนเข้ามาในอาณาเขต ซึ่งเป็นรูปแบบการค้าที่เรียกว่า “การค้าผ่านแดน”

การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งต่ำและยังเป็นแหล่งระบายสินค้าที่ล้นตลาดของไทย ตลอดจนยังเป็นช่องทางในการหาวัตถุดิบที่มีราคาถูกเพื่อป้อนเข้าสู่โรงงานผลิตสินค้าภายในประเทศ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิตทำให้สินค้าดังกล่าวมีราคาต่ำลง อันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคภายในประเทศของไทยและสามารถส่งออกสินค้าที่มีราคาต้นทุนต่ำลงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านราคาในตลาดโลกเพิ่มขึ้น โดยประเทศไทยมีช่องทางค้าขายตามแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านประมาณ 89 จุด (รวมจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราวและจุดผ่อนปรน) และมีแนวโน้มที่จะเปิดจุดการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้น โดยช่องทางการค้าชายแดนที่กระจายอยู่ตามจังหวัดชายแดนต่างๆ ก็มีกิจกรรมการค้าการลงทุนแตกต่างกันไป ซึ่งปัจจุบันการค้าชายแดนมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค โดยไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่จะช่วยสนับสนุนให้ไทยมีบทบาทในการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านผ่านเส้นทางสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคหรือที่รู้จักกันดีในนามของระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS Economic Corridors) สำหรับเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคนี้เชื่อมต่อระหว่างเมืองสำคัญในกลุ่มประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งประกอบด้วย 6 ประเทศ คือ ไทย จีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน) เวียดนาม กัมพูชา ลาว และเมียนมา สำหรับเส้นทางคมนาคมที่พัฒนาตามแผน GMS Economic Corridors แบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ตามภูมิภาค ได้แก่ แนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) แนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) ภายหลังจากที่เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคเหล่านี้มีการพัฒนาแล้วเสร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นจะส่งผลให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวการค้าชายแดนที่มีเส้นทางเหล่านี้มีปริมาณการขนส่งและกิจกรรมเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องด้านอื่นเพิ่มมากขึ้นด้วย(เรวัต แก้วมณี, 2557: 1) ปัจจุบันประเทศไทยได้ทำการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย ลาว กัมพูชา และสหภาพเมียนมา คิดเป็นสัดส่วนถึง 70% ของการค้ารวม โดยมูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2552-2555 มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.13 ต่อปี ในปี 2555 การค้าชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีมูลค่า 910,500 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 2.23 และในช่วง 4 เดือนแรก (มกราคม-เมษายน) ของปี 2556 มีมูลค่า 310,467 ล้านบาท

อัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของ ปี 2555 คิดเป็นร้อยละ 4.02 เมื่อการค้าชายแดนมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องติดต่อกันมาหลายปี นับเป็นโอกาสที่ดีของผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมไทยที่จะสามารถขยายตลาดได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถขยายหรือย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวกยิ่งขึ้น โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไทยมีโอกาสเติบโตผ่านช่องทางการค้าชายแดน ได้แก่ อุตสาหกรรมในกลุ่มอุปโภคและบริโภค อุตสาหกรรมในกลุ่มเครื่องจักรกลประเภทต่างๆ อุตสาหกรรมในกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ธุรกิจโลจิสติกส์ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ให้เช่า เป็นต้น

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นประเทศเพื่อนบ้านสำคัญของไทยที่มีพรมแดนติดต่อกันยาวที่สุดถึง 2,401 กิโลเมตร ความมั่นคงและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับไทย และถือว่าเป็นประโยชน์ร่วมกัน ไทยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการกระชับความสัมพันธ์ และส่งเสริมความร่วมมือกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ให้มีความคืบหน้าทุกมิติ ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ครบรอบ 67 ปี ในวันที่ 24 สิงหาคม 2558 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นประเทศที่มีพรมแดนด้านตะวันตกติดกับประเทศไทย ในระยะทางยาวประมาณ 2,014 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพรและระนอง นับตั้งแต่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เริ่มเปิดประเทศในปี พ.ศ. 2531 ประกอบกับบรรยากาศทางการเมืองที่เริ่มผ่อนคลายลง หลังจากมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกในรอบ 20 ปี เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2553 หลังจากนั้น ในปี 2554 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการเมืองและเศรษฐกิจของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เริ่มนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย ลักษณะและรูปแบบการค้าชายแดนไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในแต่ละด้านจะมีความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางการเมืองของแต่ละกลุ่มชนชาติในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เช่น ด้านแม่สอด ซึ่งมีอาณาเขตติดกับเมืองเมียวดี ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ครอบครองของกระเหรี่ยงคริสต์ (KNU) ที่มีปัญหาด้านการเมืองกับรัฐบาลทหารสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทำให้รัฐบาลทหารสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา พยายามกดดันทั้งด้านการทหารและเศรษฐกิจ และไม่ต้องส่งเสริมการค้าชายแดนบริเวณนี้ ด้วยเกรงว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านการเงินให้แก่ทหารกระเหรี่ยงคริสต์ ทำให้การค้าชายแดนผ่านด่านแม่สอดประสบอุปสรรค ผิดกับการค้าชายแดนบริเวณด่านแม่สาย ซึ่งติดกับเมืองท่าขี้เหล็ก ในเขตรัฐฉานอยู่ในสภาพที่ดีกว่า เนื่องจากชนกลุ่มน้อยที่อาศัยในพื้นที่ติดกับอำเภอแม่สายไม่มีความขัดแย้งกับรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทางรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จึงสนับสนุนกิจกรรมทางการค้า จากลักษณะพิเศษของแต่ละด้านส่งผลให้พ่อค้าชายแดนต้องปรับกลยุทธ์ในการค้าชายเพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เพื่อความสะดวกในการค้าขายระหว่างกัน (สาคร ศรีสวัสดิ์ และคณะ, 2548 : 36)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดภาคกลางตอนล่างสุด และอยู่ติดกับจังหวัดภาคใต้ตอนบน คือ จังหวัดชุมพร มีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นระยะทางยาวประมาณ 212 กิโลเมตร และมีช่องทางติดต่อกับชายแดนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทางช่องทางด่านสิงขร ซึ่งเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้า และเป็นช่องทางพิเศษนำเข้าถ่านหินในธุรกิจของเอกชน ด่านสิงขรเป็นช่องทางในเทือกเขาตะนาวศรีตอนใต้ เมื่อปี พ.ศ. 2555 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่

ประชาคมอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับโครงการพัฒนาศูนย์การค้าด้านสิงขร ซึ่งจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจให้กับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างเป็นรูปธรรม สามารถเป็นแหล่งรายได้ของประเทศ เชื่อมสัมพันธ์ไมตรีและเปิดตลาดการค้า ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นประตูสู่อาเซียน ด้านสิงขร บ้านไร่เครา ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2553 ได้ประกาศ เรื่องการเปิดจุดผ่อนปรนเพื่อการสัญจรไป-มา และการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของหน่วยฝ่ายไทยและฝ่ายสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ในระดับท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน จึงได้ประกาศให้พื้นที่บริเวณด้านสิงขร เป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนไทย-เมียนมา เป็นช่องทางในการขนส่งสินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง น้ำมันเชื้อเพลิง (เชิญ ไกรนรา, 2557: 6-7)

จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เตรียมความพร้อมในการรองรับการขยายการเจริญเติบโตด้านการค้าและการลงทุน ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างรายได้ของประชาชนในพื้นที่ และสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดนและนิคมอุตสาหกรรมชายแดนไทย - เมียนมา ตลอดชายแดนในพื้นที่ที่มีศักยภาพให้เกิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็วเพื่อรองรับการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวชายแดนพร้อมกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสัมพันธ์ไมตรีที่ดีของทั้งสองประเทศต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร
2. มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. รูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อเสนอรูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สมมติฐานการวิจัย

1. การกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในทิศทางที่ดีขึ้น
2. ปัจจัยทุกด้านส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. มีรูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และสามารถปฏิบัติได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ขั้นตอนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการหลายๆ ท่าน ได้แก่ Thomas R. Dye (1998) กุลธน ธนาพงศธร (2520) สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2535) มยุรี อนุมานราชธน (2549) แอนเดอร์สัน (1975) Harold D. Lasswell (1963) แบ่งออกเป็นขั้นตอนหลักๆ ได้ 3 ขั้นตอน คือ 1) การระบุปัญหา 2) การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย และ 3) การประกาศเป็นนโยบาย

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ในเขตพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตด้านเวลา คือ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2559 ถึงเดือนตุลาคม 2559

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไปโดยแบบสอบถามชนิดปลายปิดและปลายเปิดแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ การปฏิบัติมากที่สุด การปฏิบัติมาก การปฏิบัติปานกลาง การปฏิบัติน้อย การปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ชนิดปลายเปิด (Open Ended)

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เหตุผลตามตรรกะ (Logical Reasoning) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าและนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของสมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Enter Multiple Regression Analysis) ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน คำนวณหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ การปฏิบัติมากที่สุด การปฏิบัติมาก การปฏิบัติปานกลาง การปฏิบัติน้อย การปฏิบัติน้อยที่สุด คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คำนวณหาโมเดล สมการสหสัมพันธ์เชิงพหุ (Enter Multiple Regression Analysis) โดยมีตัวแปรต้นหลายตัวแสดงอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการส่งเสริมตลาดการค้าในชายแดนไทย - เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถ้าหากว่าพบตัวแปรที่ด้อยคุณภาพก็จะตัดทิ้ง แล้ววิเคราะห์ใหม่ จนได้โมเดลที่มีตัวแปรที่มีคุณภาพทุกตัว

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และด้านความร่วมมือทางด้านการค้า ตามลำดับพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้การพัฒนาโครงสร้าง ถนน และสถานที่ราชการ รองลงมาคือ การร่วมดำเนินการระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเช่น ภาครัฐสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน ภาคเอกชน ลงทุนสนับสนุนในพื้นที่ การปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้สัญจรไป-มาสะดวกและการเชื่อมโยงเส้นทางการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวได้ทั่วถึงตามลำดับทั้งนี้เนื่องจากในการทำการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนหนทาง ระบบไฟฟ้า สาธารณูปโภค ควรจะมีการดำเนินการให้การสัญจรไปมาระหว่างสองประเทศสะดวกในการติดต่อการค้าและการลงทุนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กองแผนและงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2559 : 46-48) ได้กล่าวถึง ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในการส่งเสริมและพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวด้านสิงขร และอาเซียน ประกอบด้วย 1) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและ

พัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว 2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เพื่อสร้างโอกาส และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) ยกกระดับการผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน 4) เสริมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรในอาเซียน และ 5) ส่งเสริมการเปิดตลาดและพัฒนาความร่วมมือทางการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว ทั้งในและต่างประเทศ

1.2 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อยได้ดังนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านรองลงมาคือ มีการให้ความรู้ด้าน กฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้าน และจัดอบรม สัมมนา และ ศึกษาดูงานในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้อง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการติดต่อเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนของทั้งสอง ประเทศนั้น สิ่งที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารก็คือภาษาเพื่อที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจกันในการทำการค้าและการ ลงทุนหรือสร้างการเรียนรู้ในประเพณีวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ด้านศุลกากรอรัญประเทศ (2557) ได้ กล่าวถึง ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการค้าชายแดนให้พัฒนาและขยายตัวอย่างยั่งยืน 1) ความเป็นชนเชื้อชาติเดียวกัน ของชุมชนตามแนวชายแดน ที่มีภาษาพูดที่สามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ง่าย มีวัฒนธรรม ประเพณีที่เหมือนกันหรือ คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีเอกลักษณ์ในเรื่อง “ความมีน้ำใจ/อภัยภัยไมตรี” ที่ไม่แตกต่างกัน อันเป็นแต้ม ต่อที่ได้เปรียบประเทศอื่นซึ่งเป็นชนต่างเชื้อชาติ 2) การค้าแบบให้เครดิตสินเชื่อ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของ ผู้ประกอบการค้าไทย ที่แตกต่างจากผู้ประกอบการค้าของประเทศอื่นๆ ที่ทำการค้าแบบเงินสดเท่านั้น 3) มีความ เชื่อถือ และเชื่อใจกันระหว่างผู้ค้าของทั้งสองฝ่าย

1.3 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ แนะนำวิธีปฏิบัติการนำเข้าสินค้า-ส่งออกสินค้าแก่ผู้ประกอบการ รองลงมา คือ มีการจัดทำข้อมูลสินค้าเผยแพร่ให้ทราบ จัดทำประกาศอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกัน และจังหวัด สามารถดำเนินการออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าได้ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการบางราย หรือ รายใหม่ๆ อาจจะไม่ทราบกฎระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติในการนำเข้า-ส่งออกสินค้าของตน จึงต้องมีการแนะนำวิธี ปฏิบัติ และจัดทำข้อมูลเผยแพร่เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการทางการค้าได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2555: 55) ได้กล่าวถึง การค้าชายแดนมี บทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจาก ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ที่เชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งต่ำและยังเป็น แหล่งระบายสินค้าที่ตลาดของไทยตลอดจนยังเป็นช่องทางในการหาวัตถุดิบที่มีราคาถูกเพื่อป้อนเข้าสู่ โรงงานผลิต ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิตทำให้สินค้าดังกล่าวมีราคาต่ำลงอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ภายในประเทศของไทยและสามารถส่งออกสินค้าที่มีราคาต้นทุนต่ำลงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทางด้านราคาในตลาดโลกเพิ่มขึ้น การค้าชายแดนมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีการพัฒนาระบบการคมนาคม ขนส่งเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคโดยไทยตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่จะช่วยสนับสนุนให้ไทยมีบทบาทในการค้าและ การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.4 ด้านความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ จัดการแข่งขันกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ รองลงมาคือ จัดตั้งคณะกรรมการการค้า การท่องเที่ยวชายแดน และจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในประเทศเมียนมาตามลำดับทั้งนี้เนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อสองประเทศมีความสัมพันธ์กันดีแล้ว จะเริ่มมีความคุ้นเคยและเข้าใจกันมากขึ้นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินก็จะตามมา การจัดกิจกรรมต่างๆ ก็จะเป็นเรื่องใกล้ตัวและสามารถทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วรินทร์ธร ธรสารสมบัติ (2556: 286-307) เรื่องความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า มีรูปแบบการประสานงานโดยจังหวัดได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนแม่บทมีการจัดแบ่งบทบาทหลักที่ชัดเจนของภาคีพัฒนาภาคเอกชนมีการรวมตัวกันและเป็นหนึ่งในคณะกรรมการทำงานพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานเป็นเครือข่ายระหว่างองค์กรและผู้ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวภายในจังหวัดด้วยการมีส่วนร่วมในการเสนอและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและชุมชนให้มีความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกันทั้งภาครัฐภาคเอกชนและชุมชนควรทำงานร่วมกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันสนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างภาครัฐและเอกชนให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น

1.5 ด้านความร่วมมือทางการค้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ส่งเสริมการเปิดตลาดนัดชุมชนคนสองแผ่นดิน รองลงมาคือ ส่งเสริมการใช้นโยบายการค้าควบคู่กับวิถีชีวิตชาวบ้านและส่งเสริมการใช้สิทธิพิเศษทางศุลกากรและการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการยกเว้นหรือลดหย่อนอากรขาเข้าให้กับสินค้าตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการเปิดตลาดนัดชุมชนคนสองแผ่นดิน เป็นกลยุทธ์ความร่วมมือทางการค้าที่สร้างเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและนโยบายการค้าควบคู่กับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการส่งออกกระทรวงพาณิชย์ (2555: 57-58) ได้กล่าวถึง กลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่ายและการกระจายตัวของสินค้าประกอบด้วย 1) ผู้ส่งออกของไทยจะต้องเข้าไปร่วมทำการค้ากับผู้นำเข้ารายใหญ่ๆของเมียนมาโดยคัดเลือกบริษัทที่มีเครือข่ายในการกระจายสินค้าได้มากๆ 2) เน้นการค้าตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาเนื่องจากไทยและเมียนมา มีชายแดนติดต่อกันเป็นแนวยาวประกอบกับการคมนาคมขนส่งของเมียนมา ที่ออกไปยังจังหวัดต่างๆ ยังไม่สะดวกดังนั้นชาวเมียนมา จะอาศัยซื้อสินค้าจากชายแดนไทยเป็นหลัก 3) จากการที่เมียนมา มีชายแดนติดประเทศเพื่อนบ้านคือจีน อินเดียและบังคลาเทศดังนั้นควรใช้ผู้นำเข้า-ส่งออกของเมียนมาเป็นผู้กระจายสินค้าไทยไปสู่ประเทศจีนอินเดียและบังคลาเทศ 4) ผู้ส่งออกและผู้ผลิตของไทยควรมีการตั้งสำนักงานตัวแทนหรือตัวแทนจำหน่ายตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาเพื่อบริการการขายที่รวดเร็วให้กับพ่อค้าชายแดนของเมียนมาและเพื่อการจัดแสดงสินค้าให้กับผู้นำเข้าเมียนมา ได้เข้ามาดูตัวอย่างสินค้าใหม่ๆของไทยได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางเข้ามายังโรงงานผลิตในกรุงเทพฯฯ 5) ผู้ส่งออกที่จะเข้าไปทำการค้าหรือลงทุนในธุรกิจขนาดใหญ่ควรเข้าไปสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารเมียนมาเพราะเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติในการดำเนินโครงการต่างๆ

2. ปัจจัยการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ด้านการระบุปัญหา รองลงมาคือ ด้านการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย และด้านการประกาศเป็นนโยบายตามลำดับพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการระบุปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเข้า-ออกของบุคคลต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย รองลงมาคือ ขยายเวลาพำนักและขยายพื้นที่การเดินทางร่วมกับภาครัฐสำรวจเส้นทางการค้าและการลงทุนมีการให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมการค้า การลงทุนและอนุญาตให้ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่สัญจรเข้าออกต้องอยู่ในกฎระเบียบ รวมไปถึงการเดินทาง เส้นทางการค้าและการลงทุน เพื่อให้มีการตรวจสอบได้ เมื่อพบประเด็นปัญหา จึงสามารถนำเสนอเพื่อแก้ไข และนำมาปรับปรุงได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ภัทร์รัตนสุวรรณ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลขุนยวม ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือ 1) การหาปัญหาหรือกำหนดปัญหา 2) การสร้างนโยบาย 3) การเลือกนโยบาย 4) การประกาศนโยบาย 5) นโยบายได้รับการยอมรับ 6) การดำเนินการตามนโยบาย 7) การประเมินผลนโยบาย 8) การปรับปรุงนโยบาย ซึ่งจากกระบวนการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ในชุมชน โดยทางชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและความต้องการของคนในชุมชน ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ส่วนทางเทศบาลได้มีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในการร่วมกันสร้างและพัฒนา นโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพต่างๆ ตามกระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และได้ปรับปรุงพัฒนาให้เป็นแนวทางของเทศบาลและของชุมชนเองมากขึ้น ผลการเรียนรู้ที่ได้ทำให้เทศบาลและชุมชนได้ร่วมกันที่จะหาแนวทางในการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน โดยการพัฒนาหรือสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของคนในท้องถิ่น ที่ส่งผลในเชิงบวกต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นการพัฒนานำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

2.2 ด้านการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ พัฒนาศักยภาพของธุรกิจที่ประกอบการให้ได้มาตรฐาน รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อภาคธุรกิจดำเนินการสร้างพันธมิตรทางการค้าและการลงทุน สร้างแนวทางการค้ารูปแบบใหม่ ๆ และพัฒนารูปแบบทางการค้าให้เป็นเอกลักษณ์ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำนโยบายต้องมีการจัดระเบียบวาระเพื่อให้มีการอภิปรายกันในกลุ่มและจัดทำข้อเสนอแผนงานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรรณิฉัย นิติโรจน์ (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบแร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ผลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยรวมพบว่า ปัจจัยหลัก และตัวชี้วัดทุกตัว (ยกเว้นการมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย) มีอิทธิพลต่อผลและผลลัพธ์ของการนำนโยบายการจัดระเบียบหาบแร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ และปัญหาอุปสรรคที่เป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้การนำนโยบายการจัดระเบียบหาบแร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หรือ

สำเร็จแค่บางส่วน และบางพื้นที่เท่านั้น เนื่องจากนโยบายดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ทั้งเรื่องของขนาด ความหนาแน่นของประชากร ที่ทำให้การจัดระเบียบดังกล่าวยากง่ายแตกต่างกัน ส่วนปัญหาในด้านอื่นๆ เช่น ความพอเพียงของทรัพยากรบุคคล และวัสดุอุปกรณ์ ก็เนื่องจากสภาพของพื้นที่เขตที่แตกต่างกันเช่นกัน และเรื่องของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งผู้ค้า ผู้ซื้อและผู้ใช้ทางเท้าในแต่ละเขตก็มีความต้องการแตกต่างกัน หากประชากรในพื้นที่เขตใดมีความหนาแน่นสูง ความต้องการซื้อสินค้าก็ย่อมสูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้ผู้ค้าต้องแย่งพื้นที่ค้ากันอย่างหนัก ทำให้การจัดระเบียบของเจ้าหน้าที่เทศกิจยากตามไปด้วย เป็นต้น

2.3 ด้านการประกาศเป็นนโยบาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางการค้า รองลงมาคือ พัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร นำปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ดำเนินการให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการสร้างความพร้อมให้กับผู้ประกอบการและพัฒนาขีดความสามารถเพื่อปรับตัวและแข่งขัน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการประกาศเป็นนโยบาย จะต้องมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทางการค้าเสียก่อนเมื่อทราบข้อมูลแล้วจึงจะนำมาดำเนินการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภวัฒน์ เอี้ยวเอื้อง (2552) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ด้านการอนุมัติประกาศเป็นนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความพอเพียง ความเป็นธรรมการกระจายตัว การตอบสนอง ความเหมาะสมของผลการดำเนินการ ต่อผู้ปฏิบัติและผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) โดยพิจารณาเชิงคุณค่าและความเป็นไปได้ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์ตนเอง (SWOT Analysis) สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของสถานศึกษา ด้านการนำนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา สู่อำนาจปฏิบัติ ต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการในการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น มีการประชุม ชี้แจง รับทราบ ข้อมูล เทคนิคการประเมินผลการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับสรุปผลการประเมินตามนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา มาใช้ในการวางแผนนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงแก้ไข วิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ คณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษา ร่วมประชุม สัมมนา ร่วมจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน และรูปแบบการดำเนินงาน (Flowchart) กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูล ผลการดำเนินงาน โดยใช้วงจรการดำเนินงานในรูปวงจรมะเดมมิ่ง (Damming) ตามรูปแบบ PDCA การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สังคมและชุมชนทราบอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ด้านการประกาศเป็นนโยบาย (X_3) ด้านการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย (X_2) และด้านการระบุปัญหา (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.823 ประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 67.70 ประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้วร้อยละ 67.50 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย ร้อยละ 18.15 โดยสามารถสร้างสมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = 2.076 + 0.356(X_3) + 0.095(X_2) + 0.072(X_1)$$

สอดคล้องกับ พงษ์ภัทร์ รัตนสุวรรณ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่นของเทศบาลตำบลขุนยวม ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน คือ 1) การหาปัญหาหรือกำหนดปัญหา 2) การสร้างนโยบาย 3) การเลือกนโยบาย 4) การประกาศนโยบาย 5) นโยบายได้รับการยอมรับ 6) การดำเนินการตามนโยบาย 7) การประเมินผลนโยบาย 8) การปรับปรุงนโยบาย ซึ่งจากกระบวนการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ในชุมชน โดยทางชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและความต้องการของคนในชุมชน ตลอดจนการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ส่วนทางเทศบาลได้มีส่วนร่วมกับชุมชนในการร่วมกันสร้างและพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมงานด้านสุขภาพต่างๆ ตามกระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และได้ปรับปรุงพัฒนาให้เป็นแนวทางของเทศบาลและของชุมชนเองมากขึ้น ผลการเรียนรู้ที่ได้ทำให้เทศบาลและชุมชนได้ร่วมกันที่จะหาแนวทางในการพัฒนาการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของชุมชน โดยการพัฒนาหรือสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพของคนในท้องถิ่น ที่ส่งผลในเชิงบวกต่อสุขภาพของประชาชนและเป็นการพัฒนานำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

4. รูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการที่ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 20 คน ได้แก่ ปลัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์นายด่านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองวาฬ เจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่ด่านศุลกากรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ใหญ่บ้านคลองวาฬ ประธานหอการค้าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประธานสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผู้ประกอบการร้านเฟอร์นิเจอร์กับร้านเครื่องประดับ และใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กับประชากร จำนวน 400 คน เพื่อนำมาสังเคราะห์หารูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ สามารถแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังรายละเอียดดังนี้

1. P = Political หมายถึง ด้านการเมือง ทั้งสองประเทศควรมีการวางแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการค้าและการลงทุนร่วมกันเพื่อกำหนดนโยบายและมาตรการพัฒนาร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบายเปรียบเสมือนเข็มทิศและหางเสือในการเดินเรือที่จะพาเรือไปในทิศทางที่กำหนดไว้ได้ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันเพื่อจะพาประเทศไปในทิศทางที่ต้องการโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่างๆ เช่นแนวทางการพัฒนาส่งเสริมแก้ไขปรับปรุง ที่จะต้องกระทำให้มีความ

เหมาะสม ต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนารัฐประเทศในแบบแผนเป็นแนวเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทงอินทร์ วงศ์โสธร (2544 : 10) กล่าวว่า นโยบายเปรียบเสมือนเข็มทิศและหางเสือ ทั้งสองอย่างมีความสำคัญในการเดินเรือ เข็มทิศบอกทิศทาง หางเสือทำให้ถูกทาง เข็มทิศและหางเสือสำคัญต่อการเดินเรือฉันใด นโยบายก็สำคัญต่อการบริหารและการดำเนินงานฉันนั้นและยังสอดคล้องกับแนวคิดของพิทยา บวรวัฒนา (2541 : 1-17) กล่าวถึง รูปแบบการกำหนดนโยบายที่สำคัญมี 7 รูปแบบ คือ รูปแบบผู้นำ รูปแบบกลุ่ม รูปแบบสถาบัน รูปแบบระบบ รูปแบบกระบวนการ รูปแบบมีเหตุผล และรูปแบบค่อยเป็นค่อยไปนโยบายสาธารณะถูกกำหนดโดยกลุ่มผู้นำที่ปกครองประเทศ นโยบายสาธารณะจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มผู้นำต้องการอะไร

2. S = Social ด้านสังคม ทั้งสองประเทศควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี มีการศึกษา อบรมและเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละประเทศ ทั้งนี้เนื่องจาก ด้านสังคมนี้จะอิทธิพลมากต่อการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะทางสังคมจะมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมสร้างขึ้นเพื่อควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทำนองเดียวกันและรักษาความเป็นระเบียบตลอดจนความสงบเรียบร้อยทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภชัย สืบพงษ์ (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดนโยบายสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลสะบาย้อย อำเภอสะบาย้อย จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมมีปัญหาด้านสุขภาพอนามัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.09 และรองลงมาด้านเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ 25.39 ดังนั้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพอนามัย จึงได้วิเคราะห์ทางเลือกนโยบายที่ได้คือนโยบายด้านสุขภาพอนามัย และได้ทางเลือกนโยบายตัวแบบหลักเหตุผล คือ “นโยบายผู้สูงอายุสะบาย้อยสุขภาพแข็งแรง มีความสุข” เป็นนโยบายสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลสะบาย้อย จังหวัดสงขลา

3. E = Economic ด้านเศรษฐกิจ ทั้งสองประเทศควรคำนึงถึงการส่งเสริม การผลิตสินค้าและการบริการ โดยมีการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาช่วยในการผลิตและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดจนลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นแบบ One Stop Service ทั้งนี้เนื่องจากเศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญถ้าประชาชนมีสภาพเศรษฐกิจดีก็จะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นด้วย ดังนั้นในรัฐบาลจึงพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลักโดยใช้ปัจจัยทางการเมืองและการบริหารเป็นเครื่องมือคอยสนับสนุนช่วยเหลือ โดยมีเครื่องชี้วัดระดับการพัฒนาได้แก่ รายได้ต่อหัวประชากร อัตราการขยายตัวของเมืองระดับการศึกษา อัตราความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรม การถือครองที่ดินของพลเมืองในประเทศ ทุนที่สามารถใช้เพื่อการผลิตสินค้าบริการหรือเงินที่ใช้ในการดำเนินงานได้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของด้านศุลกากรอรัญประเทศ (2557) ได้จำแนกปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการค้าชายแดนให้พัฒนาและ ขยายตัวอย่างยั่งยืน ดังนี้ 1) ปัจจัยภายในระบบการค้าชายแดนเช่น ความเป็นชนเชื้อชาติเดียวกันของชุมชนตามแนวชายแดน ที่มีภาษาพูดที่สามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ง่าย มีวัฒนธรรม ประเพณีที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน 2) ปัจจัยภายนอกระบบการค้าชายแดน เช่น ความสะดวก โปร่งใส ประหยัด ที่เกิดจากพิธีการศุลกากรที่มีมาตรฐานทางการค้าควบคู่กันไปในแต่ละท้องถิ่น

4. T = Technology ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งสองประเทศ ควรมีการพัฒนาโครงข่ายการค้าและการลงทุน เช่น เชื่อมต่อฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นระบบ สอดคล้องกับความต้องการลงทุนและข้อมูลข่าวสารของทั้งสองประเทศ ตลอดจนควรนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินการออกหนังสือแนวทาง

ปฏิบัติงานเพื่อลดจำนวนเอกสารต้นทุนการดำเนินงาน และระยะเวลาทั้งนี้เพราะว่า การนำนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้เพื่อก่อให้เกิดการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากการบริโภคสินค้าที่หลากหลายและมีคุณภาพดีขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้รูปแบบของผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่และหลากหลายมากยิ่งขึ้นผู้ผลิตผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อได้ตามต้องการ และช่องทางการค้าก็มีให้เลือกมากขึ้นเช่น การเลือกซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตและการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภฤติดา อติศรศุภพงษ์ (2549) ศึกษา การค้าชายแดนในอำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ระบบการปกครองที่ไม่เหมือนกันของแต่ละประเทศ จะมีผลต่อการพัฒนาการค้าชายแดนในอำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และพบว่า 1) การค้าชายแดนในอำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นการค้าระหว่างคู่ค้า เช่นการค้าชายแดนไทย-จีน โดยทำการศึกษาว่าใครคือผู้เริ่มต้นการประกอบธุรกิจการค้าของหน้าร้านในพื้นที่ และเมื่อมีความต้องการสูงจากคู่ค้า ทำให้ปริมาณในการนำเข้าและส่งออกมีแนวโน้มที่สูง ได้มีการพัฒนารูปแบบการค้าในลักษณะของนายหน้าหรือตัวแทนจากบริษัทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร 2) รูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงินของการค้าชายแดน จะชำระค่าสินค้าผ่านผู้แทนจากคู่ค้ารายใหญ่ ต่อมากลายเป็นผู้ที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเงินตราทั้ง 2 สกุล 3) เงินสกุลบาทจำกัดอยู่เพียงการค้าตามบริเวณชายแดนไทย ที่ผู้ประกอบการติดต่อการค้าระหว่างกัน นอกเหนือจากพื้นที่นี้แล้วเงินสกุลบาทมีบทบาทน้อยมาก การชำระค่าสินค้าในอำเภอแม่สาย ส่วนใหญ่จะใช้สกุลเงินบาทและชำระเป็นเงินสด แตกต่างจากอำเภอเชียงแสน ที่จะใช้เครดิตและเงิน 2 สกุล คือบาทและหยวน เป็นส่วนใหญ่ (4) รูปแบบการชำระเงินค่าสินค้าไม่มีนิยามผ่านระบบธนาคารพาณิชย์ โดยเป็นการกำหนดการแลกเปลี่ยนระหว่างคู่ค้าเองเป็นการติดต่อ โดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างคู่ค้า ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้ามาในตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่ อุปสรรคที่สำคัญ คือ ไม่สามารถเข้าถึงตลาดได้ง่าย ควรมีการสร้างช่องทางในการค้าให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้คนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ในช่องทางการค้าเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1. ภาครัฐควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ รวมถึงแผนปฏิบัติการ โดยมีการวางแผนพัฒนาในด้านๆ เช่น ด้านระบบคมนาคมและโลจิสติกส์เพื่อความสะดวกต่อการการค้าและการลงทุน เป็นต้น
2. ภาครัฐนั้นควรมีนโยบายสนับสนุนการค้าและการลงทุนชายแดนในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศชาติ
3. ภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเขตชายแดนไทย-เมียนมา โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการการค้าชายแดน
4. ภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยให้ประชาชนมีความเข้าใจในการค้าชายแดน และเล็งเห็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชายแดนไทย – เมียนมา

ข้อเสนอแนะระดับการปฏิบัติ

1. ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถของบุคลากรให้มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาเมียนมา ต่อการปฏิบัติงานในเขตชายแดนไทย - เมียนมา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงานในเขตชายแดนไทย - เมียนมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมาอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารควรมีกระบวนการในการวางแผนกำลังคนและคัดเลือกคนให้มีคุณสมบัติที่ตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ในเขตการค้าชายแดนไทย-เมียนมาไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้บุคลากรที่ตรงกับหน้าที่การปฏิบัติงานในเขตการค้าชายแดนไทย-เมียนมา

4. ผู้บริหารควรมีการปรับเปลี่ยนแผนการทำงานในเขตการค้าชายแดนไทย-เมียนมาภายใต้โครงสร้างองค์การที่กำหนดขอบเขตหน้าที่ ภาระเบี่ยง และกฎเกณฑ์ข้อปฏิบัติต่างๆ ที่ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในกฎหมายในเขตการค้าชายแดนไทย-เมียนมา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยรูปแบบการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ในพื้นที่อื่นๆ เช่น จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดระนอง เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-เมียนมา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในพื้นที่การค้าชายแดนไทย-เมียนมา อื่นๆ เช่น จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดระนอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กองแผนและงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2559). **ยุทธศาสตร์และแนวทางการ**

พัฒนาตามแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ประจวบคีรีขันธ์ :
สำนักงาน.

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. (2549). **ศักยภาพการค้า การชา ะเงิน และธุรกิจตามแนว**

ชายแดนไทย - ลาว 8 จุด. โครงการวิจัยร่วมระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ และธนาคารแห่ง สปป.ลาว.

กรมการค้าต่างประเทศ. (2552). **โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการ. กรุงเทพฯ :** กระทรวงพาณิชย์.

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์.(2555). **คู่มือ การค้าและการลงทุน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา.**

กรุงเทพฯ: สำนักข่าวพาณิชย์ กรมส่งเสริมการส่งออก.

กุลธิดา ภูมิ่ง. (2559). “การศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (พม่า ลาว กัมพูชา) ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชน กรณีศึกษา จังหวัดชลบุรี.” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน): 1190-1207.

ชนิษฐา กาญจนรังสีนนท์. (2548). **การบริหารการพัฒนาเมืองและชนบท : การบริหารการพัฒนาชนบทในประเทศไทย.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ขุนวิจิตรมาตรา. (2516). **ประวัติการค้าของไทย.** กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.

เชิญ ไกรนรา. (2557). **การประเมินผลความหนาแน่นการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศในพื้นที่ภาคกลาง ในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2557).**

กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ด่านศุลกากรอรัญประเทศ. (2557). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการค้าชายแดน.** คันเมื่อ 20 ตุลาคม 2557 จาก <http://www.arancustoms.org/index.php?lay=show&ac=article&id=570872>.

พงษ์ภัทร์ รัตนสุวรรณ. (2550). **การกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน.** วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรเดช จันทรศร. (2545). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : สหยาบ์ล็อกและการพิมพ์.

วรินทร์ธร ธรรมสมบัติ. (2556). **ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนา การท่องเที่ยว.** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วลัยพร รัตนเศรษฐ. (2553). **การประเมินนโยบายสาธารณะด้วยความสุข.** ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และวสุพงศ์ คงพรปรารณา. (2558). **การเรียกร้องสิทธิของแรงงานต่างด้าวเพื่อต่อรองกับนายจ้าง ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร.** วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University 8(2) : 1064 – 107

ลักษณะการบริโภคสินค้าและบริการของแรงงานต่างด้าว และการปรับตัวของการประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครวารสารวิชาการ Veridian E-Journal,Silpakorn Universityปีที่ 8 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2558
1906 – 3431

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2544). **นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.** กรุงเทพฯ : สมาธรรม.

สมพิศ สุขแสน. (2551). **นโยบายสาธารณะและการวางแผน.** อดิเรก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.

สาคร ศรีสวัสดิ์ วรินทร์ ทวีศร และศิริพร ศิริปัญญาวัฒน์. (2548). การค้าชายแดนไทย-พม่า ในการค้าชายแดนไทยกับเพื่อนบ้าน 5 ประเทศ มาเลเซีย พม่า จีนตอนใต้ ลาว และกัมพูชา. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ศุภชัย สืบพงษ์. (2553). การกำหนดนโยบายสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลสะบ้าย้อย อำเภอสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศุภจิตา อติศรศุภพงษ์. (2549). ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : เพื่อฟ้า พรินต์ติ้ง.

ศุภวัฒน์ เอี้ยวเอื้อง. (2552). การมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2555ก). การค้าระหว่างประเทศทางบกด้านตะวันตก. รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

_____. (2555ข). การค้าระหว่างประเทศทางบกด้านเหนือ. รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

อุทัย หิรัญโต. (2546). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ภาษาต่างประเทศ

Balassa, B. (1965). "Trade Liberalisation and Revealed Comparative Advantage" *The Manchester School of Economics and Social Science*, no. 33, pp 99-123.

Broom Leonard and Phillip Seiznick. (1969). *Sociology : A Text with Adapted Reading*. New York : Harper & Row.

Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1980). Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specificity, *World Development*, 8(March). 219-222.

Chowdhury, A. and Mavrotas, G. (2006). The Future of Ecotourism. *Mexico Journal*. 17(1) : 13-14.

Dye, Thomas R. (2002). *Understanding Public Policy*. (10thed). New Jersey: Prentice-Hall.

Easton, David. [n.d.]. *The Political System*. New York: Knopf.

Hansen, H. and Rand, J. (2006). Venture Capital and the Professionalization of Start-Up Firms: Empirical Evidence. *Journal of Finance*, 57, 169-197

Harold D. Lasswell and Abraham Kaplan. (1970). *Power and Society*. New Haven: Yale University Press.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York: Harper and Row Publications.